

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lex Bevis fra H. C. Andersen.

ved Landsarkivar Holger Hanon.

Tryk af
"Gads Magasin"

1930.

SÆRTRYK

A F

G A D S
D A N S K E
M A G A S I N

6 BREVE FRA H. C. ANDERSEN.

Ved Landsarkivar HOLGER HANSEN.

I Efteraaret 1866 kom en nittenaarig Yngling til København for at søge Lykken; hans Navn var Hans Christian Jørgensen, han var meget fattig; hans Moder var død for mange Aar siden, hun havde ikke været gift, men havde to Sønner med to forskellige Barnefædre. Hans Christian Jørgensen var født i Odense, men havde sin meste Tid opholdt sig i Middelfart, hvor hans gamle og yderst fattige Plejeforældre boede. Han var vel begavet og kom i en Alder af 16 Aar som Skrивerdreng paa Byfogedkontoret i Middelfart, senere en Tid paa et Prokuratorokontor. Men han havde Lyst til at lære noget og komme frem i Verden. Han skrev til H. C. Andersen, men han kunde ikke hjælpe ham. Saa fik han med stort Besvær skrabet saa mange Penge sammen, at han kunde komme til København; her henvendte han sig til Etatsraad Edvard Collin, som lovede at hjælpe ham; han kom i Forbindelse med H. C. Andersen og Grosserer Moses Melchior, der samlede Penge ind, for at han kunde erhverve sig en bedre Uddannelse, og Lykken syntes nu at smile til ham. Men saa blev han syg af Brystsvaghed, som man dengang kaldte det. Melchior sendte ham med et af sine Skibe til Vestindien; det varme Klima skulde helbrede ham; og han kom videre, til Ostindien, var borte over et Aar; i Sommeren 1869 kom han hjem igen; men han var ikke rask; den 10. August maatte han indlægges paa Kommunehospitalet, og 14 Dage efter døde han. Blandt hans Sager, som Skifteretten tog sig af, fandtes de efterfølgende 6 Breve fra H. C. Andersen; de viser Andersens store Godhed og hans utrættelige Hjælpsomhed over for den unge Mand, en ny fynsk Hans Christian, hvis Oprindelse og første Indtog i Hovedstaden nok kunde minde Andersen om hans egen tidlige Ungdom.

Brevene har formentlig ogsaa literaturhistorisk Interesse.

1.

Kjøbenhavn den 16.
Nov. 1865.

Kjære Hr. Jørgensen!

Gjerne vilde jeg hjælpe Dem, men jeg seer mig ikke istand der til. Jeg har forgjæves hørt mig for hos Flere, og maa derfor aabent sige Dem, at jeg Intet kan udrette.

De skriver, at en Bekjendt af Dem vil skaffe Dem en Ansæt-

telse ved en Handelsforretning, dette Tilbud synes jeg, at De, under Deres nuværende Omstændighed, bør tage imod og da see, hvad Tiden bringer. Lad mig engang høre, hvorledes det gaaer Dem, og vær forvissat om, at De i al god Stræben har min Deeltagelse.

Deres velvillige

H. C. Andersen.

Udskriften paa Konvolutten lyder:

Til

H. Chr. Jørgensen

(har tidligere været paa

Byfogedens Contoir)

(fra H. C. Andersen)

i

Middelfart.

2.

»Rolighed« ved Kalkbrænderiet
Løverdag den 6. Juli 1867.

Kjære Jørgensen!

Igaar morges tog jeg ind til Byen for at tale med Hr. Redacteur Bille, jeg fik ogsaa talt med ham; men jeg veed endnu ikke ret, hvorledes det vil ordne sig. Igaar fik jeg ogsaa talt om Dem med en yngre Broder af Hr. Grosserer Melchior og mødte i denne Sag megen Velvillie, han tillod, at De kom op til ham; jeg troer, at han ved at tale med Dem stemmes endnu bedre, og det bliver derfor bedst, at De søger ham; han er at træffe hver Morgen mellem 8 og 9 paa Contoiret i Høibroplads No. 21 anden Sal. Jeg giver Dem herved et Par anbefalende Ord med. Tal om, at De aldeles Intet har at bestille, og hvor piinligt det er at gaae og være uden bestemt Beskjæftigelse. De vil møde en hjertensgod, fortræffelig Mand.

Deres

H. C. Andersen.

E. S. Imorgen Søndag er Grosserer Melchior paa Landet, De kan først søge op til ham paa Mandag-Morgen.

3.

Basnæs ved Skjelskjør
den 25. Juli 1867.

Kjære Jørgensen!

Ved min Ankomst her til Basnæs fik jeg Brev fra Hr. Redacteur Bille, der ønskede at vide Deres Adresse, da han maaskee

havde Arbeide for Dem; jeg sendte strax med Telegraph Svar, for at det ikke skulde komme for seent ved et Brev. Det skal glæde mig, om det har været Dem til Gavn. Med Hensyn til at skaffe en Sum tilveie, saa at De i et Aar kan have nogen sikker Understøttelse og lægge Dem efter Sprog og Bogholderi, gaaer det godt; jeg har allerede, foruden mit Bidrag, samlet lidt over 100 Rdlr., og nu er Listen sendt til Hr. Grosserer Melchior, der, veed jeg, vil tage sig af den. Hr. Etatsraad Collin vil jeg overdrage det Indsamlede; jeg har faaet det *eengang* for alle; men i Aarets Løb haaber jeg, at De ved egen og vor Hjælp finder en Plads paa et Contoir eller en Pakhuus-Forretning; tal med Etatsraad Collin derom og *senere* med Hr. Grosserer Melchior. Gid at vi maa see, at det gaaer Dem godt.

Man maa ikke slippe Gud og sig selv, og trange Tider kunne blive til lyse. Jeg reiser paa Løvedag til Glorup ved Nyborg. Excellensen Grev Moltke Hvitfeldt, som jeg der besøger, er een af dem, som har viist stor Velvillie for Dem. Lev vel!

Deres velvillige

H. C. Andersen.

4. Kjøbenhavn den 26. Februar 1868.

Kjære Jørgensen!

Siden Deres Afreise har jeg tidt tænkt paa Dem. Hos Grosserer Melchior hørte jeg om Dem, da De var kommet gennem Canalen, og blev ligesom ogsaa Collins glad ved Efterretningen om, at De havde fundet og fandt Dem saa vel. Vi ansaae det tilvisse for en Lykke, der overgik Dem, at De var afsted og fløi et varmt Climat imøde, thi Vinteren tog med eet fat herhjemme, den har været lang og trang; Blæsten skar i Ansigtet og trængte til Marv og Been, Sneen laae høit, og saa slog Veiret om i Tø og atter i Frost; De havde ikke holdt en saa dræbende Vinter ud; vi have alle hostet og være[t] som fyldt med Gigt. Forleden fik jeg, ligeledes ved Melchiors, Efterretning om Skibets Ankomst til St. Croix, og Fru Melchior læste for mig det smukke, fortræffeligt skrevne Brev, De havde sendt til Hr. Moses Melchior. De gav deri saa levende et Billede af Dem selv og Deres Omgivelser, at jeg aldeles var hos Dem. Det fornøiede mig, at De fortalte saa godt, og at De følte lige saa rigtigt og smukt. Deres Pleieførældre og Hr. Moses Mel-

chior fik de to første Breve, De skrev, det var vel tænkt og hæderligt! Jeg fortalte Collins Alt hvad jeg erindrede af Deres Breve, og de paalagte mig Alle at hilse Dem paa det Hjerteligste, naar jeg skrev. De glæde sig, som jeg, ved den gode Modtagelse De har fundet i det nye Hjem; dersom de nye deltagende Venner, De der har fundet, kjende til mig og mine Arbeider, som jeg troer nok er Tilfældet, da bring dem min Tak for den Glæde de ogsaa forunde mig ved at de er Dem, min unge Ven, velvillige og gode. Gid at jeg nu ved det næste Brev som kommer, enten til Melchiors eller til mig, maa høre, at De føler Dem bedre, end Tilfældet var, da De afsendte det første Brev; jeg vil haabe og troe derpaa, som paa Guds Styrelse med Dem, at Deres Lykkeblomst vil groe i Vestlandet, og at De, som jeg i min ældre Alder, maa sige: »Hvad Gud vil er altid det bedste!«

Siden De reiste herfra, har jeg skrevet flere Eventyr, nogle ere allerede trykte men ikke i en Samling, ellers sendte jeg Dem den, de staae i forskjellige Blade; saaledes: »Gudfaders Billedbog«, der indeholder hele Kjøbenhavns Liv og Levnet, har sin Plads i »Illustrerede Tidende«. »Peiter, Peter og Per« staaer i »Figaro«. »Nissen og Madammen« i Folkekalenderen; de to utrykte hedde: »Hvem var den lykkeligste« og »Qvæk«. Ved Leilighed skal jeg sende Dem nogen Læsning. Bournonvilles nyeste Ballet »Thrymsqviden«, der giver ligesom en Slags Illustration til Oehlenschlägers »Nordens Guder«, er bragt paa Scenen, og om end Meget ligger udenfor Ballettens Omraade, det er et Værk fuldt af Genialitet, med en høist characteristisk Musik af Professor Hartmann. *Loke* fremstilles mesterligt af *Scharff*.

Bloch har fuldendt endnu et Par smukke Billeder til Frederiksborg Kirke og hans storartede Maleri, Niels Ebbesen, der som Dommens Engel træder ind til Grev Geert og siger »nu er Gjengjældelsens Time kommet!« er kjøbt for 2000 Rdlr. af Grev Moltke-Hvitfeldt. Iøvrigt er Bloch ved Slutningen af forrige Aar blevet forlovet med den meget smukke, høist elskværdige Frøken Trepka, Brylluppet er bestemt at holdes i April-Mai.

Foraaret begynder nu saa smaat, men det kan slaae om endnu, dog for hver Dag der flyver hen, have vi det mere sikkert.

Gid at nu dette lille Brev, som Hr. Moses Melchior lover at

besørge, finder Dem frisk og glad. De hjerteligste Hilsener fra Collins og fra Deres deeltagende, hengivne

H. C. Andersen.

5.

Kjøbenhavn den 24. Marts 1868.

Kjære Hr. Jørgensen!

Naar De læser dette Brev, har De den Glæde, at Hr. Grosse-
rer Moses Melchior er hos Dem; maaskee hans Nærværelse, med
det varme Hjertelag han har, ogsaa kan bidrage til, at De naaar
en Livs-Stilling, som vil blive Dem vanskeligere at erholde i
Danmark og hvor det strænge Climat er Dem en Fortræd. Dog
selv det alene, at De gjenseer ham, veed jeg, saa takfyldt og in-
derligt Deres Hjerte er, vil være Dem et heelt livsaligt Solskin.
Deres Brev til mig, lod jeg ham læse, det var saa smukt og
godt skrevet at Læsningen deraf kun kunde stemme til Deres
Fordeel. Deres Spørgsmaal om det var een Gang for alle, eller
om en Gjentakelse var angivet ved de Navne som tegnedes som
Bidragydende, da maa jeg desværre sige, at de Enkelte, som
jeg fik til at tegne sig, gjorde det *eengang* for Alle; derimod
troer jeg, om jeg ikke har misforstaaet Hr. Melchior, at Enkelte
hos ham have stillet sig anderledes. Jeg har imidlertid det
Haab og den Tro, at det nok jevner sig for Dem, og at Vorherre
ikke slipper Dem, idet De ikke slipper ham og Dem selv. Col-
lins sender Dem deeltagende Hilsner, Alt der i Huset er ved det
Gamle. Foraaret kommer med langsomme Skridt, endnu falde
lidt Sneefnokke og Vinden er meget skjærende. Den 15. April
tager jeg til Odense, hvor jeg har lovet at læse to Aftener, derfra
flyver jeg maaskee lidt til Amsterdam, ja, det er ikke umueligt,
at jeg seer mig om i Syd-Frankerige, helst vilde jeg til Biaritz,
men det bliver mig vist for kostbart; i Juni, om Gud vil, er jeg
hjemme igjen; glæder De mig i Mellemtiden med Brev, da send
det til Groserer Melchiors (Høibroplads No. 21), de ville vide
hvor jeg er og Brevet kommer da i mine Hænder.

Billedhuggeren Jerichau reiser med sin Kone til London, hun
besøger nok derfra Amerika. Om Bissens Død har De vel hørt.
En Sørgefest for ham er bestemt til førstkommende Søndag og
holdes paa Charlottenborg. Ploug har skrevet Cantaten, Heise
komponeret Musiken, Talen holdes af Professor Høyen. Nu
aabnes Udstillingen snart, og den er meget lovende. Paa Casinos

Theater opføres et fem Akts Drama: »Caroline Mathilde«, skrevet af Bruun, som fornyeligt leverede Dramaet: »Maria Antoinette«; det seneste Stykke er det svageste og meget uhistorisk, det gjør imidlertid hvad man kalder Lykke, Huset er fuldt og Mængden klapper. Paa Vesterbroes Theater opvartes med et Sangspil Thryms-Qvadet eller Thor henter sin Hammer«, det er en Slags Parodi paa Bournonvilles nye Ballet »Thrymsqvinden«; denne selv er nu givet tretten Gange og altid »udsolgt«. Gid at jeg nu maa høre, at det gaaer godt fremad med Deres Sundhed, høre at der stiller sig en Udvei til Virksomhed. Møder De Venner af mig og mine Skrifter, da hils paa det Venligste. Jeg fløi gjerne over Verdens Havet, men den lange Søvei afskrækker mig; jeg kjender imidlertid dog lidt til Atlanterhavet, i det jeg, som De vil vide, har reist med Dampskib fra Lissabon til Bordeaux, altsaa passeret Cap Finisterre og den spanske Sø.

Og nu lev hjertelig vel kjære Jørgensen.

Deres hengivne

H. C. Andersen.

6.

Kjøbenhavn den 3die April 1869.

Kjære Hr. Jørgensen!

I forgaars sagde den fortræffelige Hr. Moses Melchior at han vilde tage sig af et Brev fra mig til Dem og at dette vilde naae Dem paa St. Helena. Gid at jeg selv kunde være der, see fra Klipperne udover Havet, see hvad Napoleon har seet og givet en Mærkværdigheds Glands. Det er da en ganske deilig Reise De har gjort! Hvor Meget har De dog seet, som Millioner ikke faae at see; jeg haaber at De har ført Dagbog, nedtegnet med Ord hvad Dagene rullede op for Dem paa Havet og i de fremmede Lande! De fortæller godt! Deres Breve ere vel skrevne og giver Alt saa beskueligt! Jeg havde ventet et Brev fra Dem; naar De kom til Ostindien, men blev skuffet, det er i det mindste ikke naaet til mig; har De ikke skrevet, da veed jeg at De har været forstemt eller paa anden Maade været hindret fra Skrivning; dog tænkt paa mig har De tilvisse og Deres varme Tanker tager jeg til Indtægt saa godt som et Brev. Hr. Moses Melchior taler altid saa hjerteligt og deeltagende til mig om Dem; jeg er glad ved hans Hjertelag for Dem, han er af de Mennesker

man kunde ønske der vare mange af i denne Verden. Jeg vilde allerede have skrevet til Dem igaar, men da var det min Fødselsdag og den flød hen ved Besøg af deeltagende Venner og Veninder; min Stue blev aldeles forvandlet til en Blomsterhave; Billeder, broderede Sager, Nips og Breve voxte frem paa Bordet og ud paa Aftenen kom Telegram fra Venner i Neapel, det havde brugt otte Timer fra Udgangs-Punktet til Kjøbenhavn.

Vinteren har været usædvanlig mild og næsten ingen Sne. Nu skinner Solen varmt, Storken, Stæren og Viben ere alt komne fra deres lange Reise. Udstillingen paa Charlottenborg er ogsaa aabnet, det hører med til Foraarets Forkyndelse. Hele Vinteren er min Tid hengaaet med at skrive for en amerikansk Boghandler Fortsættelse af »Mit Livs Eventyr«, det sluttede som de maaskee veed den anden April 1855; det jeg nu har skrevet begynder fra 1855 og naaer til Festen for mig [i] Odense den 6. September¹⁾ 1867, altsaa har jeg over tolv Aar at fortælle om; jeg er nu færdig og begynder paa Reenskrivningen. Bloch maler i denne Tid mit Portræt; om jeg lever til den sjette September da er det iaar 50 Aar siden jeg første Gang kom til Kjøbenhavn. Det er en lang riig Tid, hvori Vorherre forundte mig uendeligt Meget, jeg overvældes tidt ved Tanken derom.

Gid nu at den store Søreise De har gjort maa have styrket Deres Bryst, løftet Deres Sind; De taler vel nu fortræffeligt Engelsk. Meget maa have fyldt Dem af det Nye og Eiendommelige De har seet, de forskjellige Mennesker De har færdedes med. Giv os een eller anden smuk naturtro Skildring.

I Kjøbenhavn er en Deel forandret, siden De var her. Huse og Gader ere ligesom skudte frem paa Gammelholm, Forstæderne ere blevne større, en Deel af Voldgraven ud for den nye Banegaard fyldt, vi have faaet Sporvogne, der hvert tiende Minut gaaer fra Frederiksberg gjennem Kjøbenhavn lige til Vibens Huus paa Strandveien. Vi have Spoervogn til Nørrebro og snart ogsaa ud over Amager. Fra Fredericia er Jernbane lige til Aarhus. Jeg fortæller maaskee her en heel Deel, som ikke interesserer Dem, men jeg griber i flæng for at meddele og føler mig ganske fattig og flau ved at et saa tarveligt et Brev som dette skal naae til Napoleon den Stores Klippeø St. Helena. Fra Collins har jeg Hilsner til Dem, de tænke paa at fløtte ud til Helle-

¹⁾ En Fejlhuskning af Andersen, Festen var den 6. November.

bæk og blive der i Sommertiden, jeg flyver om i Landet til Venner der, og om Gud vil reiser jeg i September til Nizza og overvintret. Det er mig en Trang, en halv Nødvendighed at flyve ud i Verden, faae ligesom et aandeligt Bad eller drikke af Ungdomskilden.

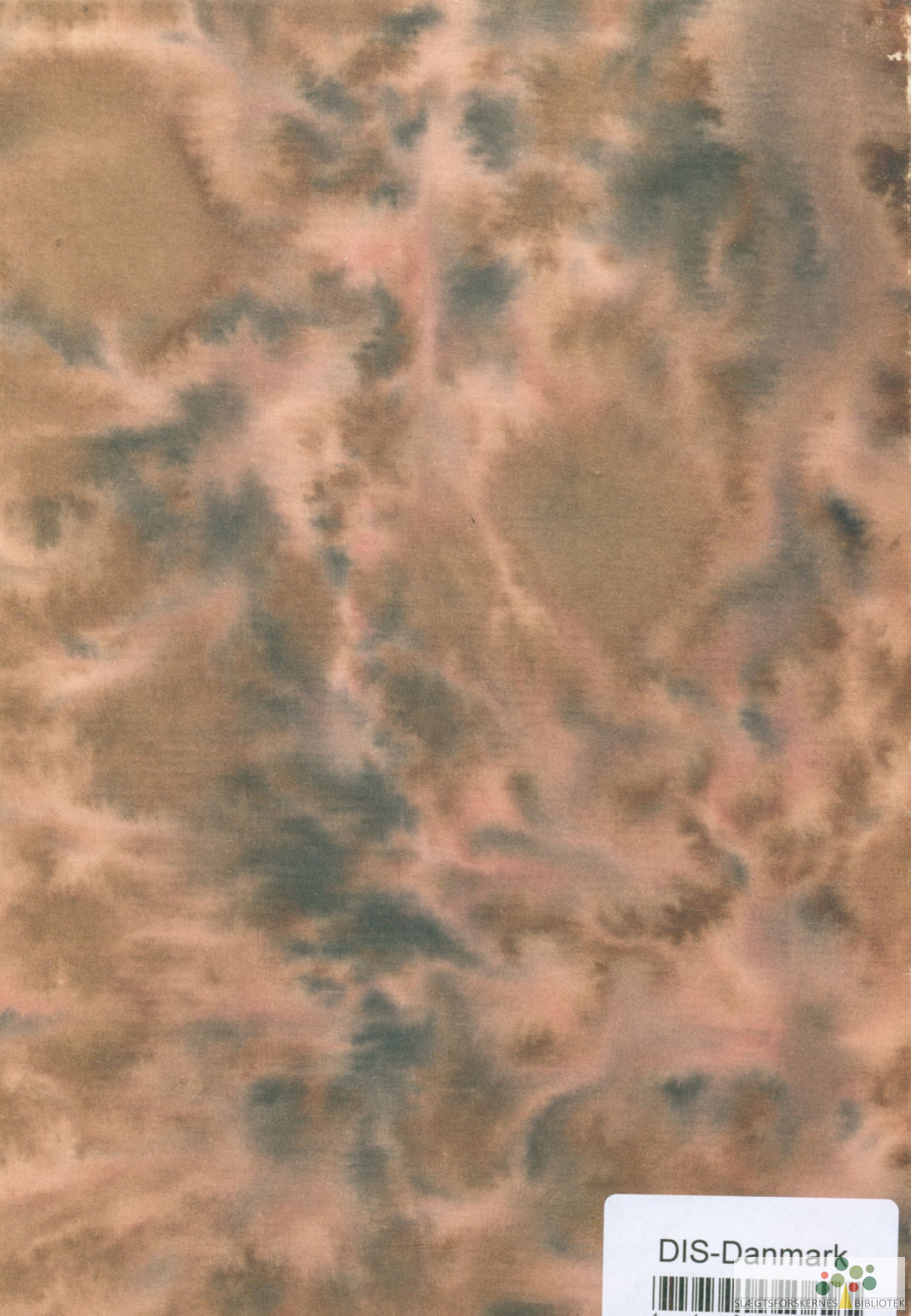
I denne Vinter har det kongelige Theater ikke bragt mange Nyheder; Heibergs Pottemager Valter er blevet opført; Herz har leveret et tre Akts Lystspil: Tre Dage i Padua, som har vundet meget Bifald. *Goldschmidt* har givet et Lystspil: »Fra den anden Verden«, som gav, hvad man kalder godt Huus, men ikke videre. I disse Dage have vi et Drama af samme Forfatter: »Rabbien og Ridderen«, det er egenligt en smuk Novelle, som ikke godt er tilskaaret som Drama men har et Par efectfulde Scener. Bournonville komponerer en Ballet: Kort Adelar.

Men nu lev vel kjære Hr. Jørgensen, Gud glæde og velsigne Dem.

Hjerteligst

H. C. Andersen.

Har jeg Venner ombord eller De møder saadanne, da hils fra mig.

DIS-Danmark

SLAGTSFORSKERNES BIBLIOTEK